

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe o lună . 2 «

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Miksa utca 2-3.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Pilda Serbiei.

Nu știm încă dacă Serbia vrea pacea sau războiul. Cu toate asigurările de pace ale părților, vedem că neconținut peregătiri de războiu se fac din amândouă părțile. Peste 100.000, după alții 150.000 de ostași ai armatei austro-ungare păzesc toată întinderea graniței monarhiei către Serbia și Muntenegru. Scupcina sârbească votează neconținut credite noi și guvernul sârbesc adresează neconținut comenzi noi firmelor Krupp, Creuzot și altor mari fabrici străine. Războiul, dacă nu-i cert, e cel puțin posibil deci. Se pune întrebarea care-i atitudinea poporului românesc în fața unui eventual război? Punem într'adins chestiunea astfel, căci în clipele mari, istorice și hotărâtoare, e vorba nu de atitudinea oficială a unui partid sau a unui guvern, ci de a poporului românesc întreg. Niciodată în timpuri normale și atât mai puțin în situații mari hotărâtoare, interesele poporului românesc de pretutindeni nu se pot contrazice între dânsese, ci sunt totdeauna aceleași, solidare și nedespilate.

Ce-i drept, în conflictul actual dintre Serbia și Austria, interesele poporului românesc nu sunt atinse direct. Nici România, nici românii din monarhia austro-ungară nu au vre-un interes *direct* ca Serbia să obțină vre-un avantaj, vre-o concesiune economică și teritorială, dela monarhia austro-ungară.

Dar prin așezarea sa geografică, poporul românesc este foarte aproape de focarul

neînțelegerilor și conflictelor dintre cele două puteri și prin urmare în mod indirect ea poate avea cel puțin interese de principiu în joc.

O parte a poporului românesc, cam jumătate, a ajuns să formeze azi un stat neatârnat și suveran la gurile Dunării. Existența României însă nu-i numai interesul românilor cari o locuiesc, ci și al românilor din alte state. Ea este punctul central de gravitațiune culturală și națională a românilor din celelalte, state e simbul marelui masiv românesc. Naționalitatea noastră a căpătat aici dezvoltarea și înflorirea cea mai deplină, cu toate atributele vieții naționale ale unei națiuni suverane. Dimpotrivă în celelalte state românismul în mod fatal, chiar și acolo unde se bucură relativ de măsura cea mai largă de drepturi, în Bucovina, duce o viață națională incompletă, mutilată, fără toate atributele unei națiuni suverane, idealul de viață al oricărui popor.

Românii supuși sau, cum adesea se spune în România, și cu o dureroasă dreptate, românii *subjugați*, au același interes la existența României ca și România însăși, căci prin nimicirea statului român ar pierde sprijinul cel mai puternic, izvorul principal de întărire al naționalității lor în privința culturală și etnică, dar și în privința politică.

În schimb România are același interes la existența națională a românilor supuși. Cu toate neajunsurile unei vieți incomplete, românii din alte state și-au dat și-și dau neconținut obolul la îmbogățirea culturii ro-

mânești, un curent neîncetat de imigrare merge spre România, contribuind în mod însemnat la dezvoltarea și naționalizarea vieții economice, iar românii rămași în afară de granițele ei vor fi totdeauna aliații cei mai firești, cei mai statornici ai României și potiticeii ei.

Să ni-se ierte că repetăm azi vechi adevăruri. Politica Serbiei însă ni-le revoacă azi mai mult decât ori când în minte. Noi nu putem privi rolul Serbiei cu zîmbetul disprețuitor și milostiv al marelui diplomații europene. Nici-odată un stat mic și slab, puțin consolidat în lăuntru, nu a dat pildă mai minunată de apărare energetică și hotărâtă a intereselor sale. Nici-odată nu am văzut la un stat mic o conștiință mai deplină a rolului ce îl are în viața neamului său întreg.

Deși Serbia nu va obține toate concesiunile dorite, dar este deja un mare succes când Austria se arată plecată la concesiuni economice ba chiar bănești.

Poporul românesc are interesul indirect cel puțin de-a vedea realizându-se dorințele Serbiei, căci în ele vede realizarea principiului că în politica internațională nu poate decide un singur lucru, puterea, și că nu totdeauna statele mari și puternice, în virtutea puterii lor, au și dreptul de-a nesocoti și dripi interesele statelor și popoarelor mici.

Prin atitudinea ei, prin hotărârea ei, Serbia a dat o pildă de urmat tuturor statelor mici și succesul ei în parte e și succesul tuturor popoarelor mai mici, e și succesul

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Cântec.

Și dar ca nici odată
Răsare-mi chipul tău,
Frumos din cale-afară
Și blând, în gândul meu.

Și cum mă uit într'una
La el cu-atâta dor,
Îl văd cum mă privește
Cu drag și zimbitor.

Și mă întreb : cum poate
Minți — fără păcat —
Un chip așa de gingaș
Și de nevinovat.

Enea.

Catulles Mendés.

Vorbe de dragoste uitate.

I.

S'a întâmplat odată că o zână, frumoasă ca florile, dar crudă ca și șerpii, cari se ascund sub ele, s'a hotărât să-și răsbune asupra întregului popor din o împărăție mare.

Unde era împărăția aceasta? Între munți sau pe șes, la țarmul unui râu sau pe malul mării? Aceasta nu o știu nici eu, și nici în poveste nu se spune.

Și pentru ce voia oare zâna să-și răzbune pe tot poporul?

Nici despre aceasta nu se spune nimic în poveste; poate că oamenii își uitaseră să o cheme la botezul vre-unei fete de împărat, s'au la altă serbare, destul că zâna era înfuriată rău.

Ea făcea planuri peste planuri și se gândia cum să-și răzbune asupra poporului?

Să trimită câteva mii din duhurile focului, cari să schimbe țara întreagă într'o mare de foc, să poruncească la duhurile florilor să-și facă culcușul în trandafiri și în celelalte flori, pentru că cât ai bate în palme să se vestejască, s'au să prefacă pe toate fetele tinere și frumoase în babe urâte?

Ea putea să stârneasă toate vânturile, la porunca ei munții cari varsă foc ar fi aruncat peste întreaga țară cenușe fierbinte, ea putea să schimbe chiar și drumul soarelui, așa că țara ar fi rămas pe vecie în întunec, — dar toate aceste pedepse i se păreau prea mici.

Nimic nu a făcut ea din toate acestea, ci a fu-

rat numai din mintea oamenilor — a bărbaților cât și a femeilor — dumnezeieștile cuvinte: »Te iubesc!«

După ce făcu aceasta, un râs diavolesc îi flutură pe față și ea dispăru.

II.

Deocamdată oamenii nu observară că le-ar lipsi ceva. Când și când însă li-se părea totuși că le lipsește ceva, dar nu-și puteau da seamă ce ar fi aceea.

Îndrăgostiții, cari seara se întâlneau sub tufșurii de drandafiri și cei căsătoriți, cari cu pierdelele lăsate stăteau de vorbă într'o odaie retrasă deodată își întreruseră trăgostirile și se uitară miraji unul la altul. Ei simțeau că le lipsește ceva, cu care erau obișnuiți, ceva ce repetau încontinuu și ca întrebare și ca răspuns, și nu știau ce este acest ceva. Mult timp și-au bătut capul ca să afle, dar înzădar, ei deveniră tot mai neliniștiți și totuși nu-și puteau aduce de loc a-minte.

Și totuși nu suferiau așa mult în urma pierderii acestor cuvinte scumpe, căci, spre mângâierea lor, mai aveau alte cuvinte și alte multe giuguliri. — Dar acestea nu ținură mult timp și ei deveniră tot mai îngândurați și mai triști. Înzădar se iubiau, înzădar își dădeau unul altuia cele mai scumpe nume; cu atâta nu se mulțâmiau; sărutările pătimeșe și jurămintele de a muri unul pentru altul, și vorbe dulci de dragoste ca «sufletul meu și fericirea mea», toate acestea nu-i îndestulau; ei simțeau necesitatea instinctivă de a mai auzi și a mai rosti ceva, ce era mai dulce și mai prețios pentru ei decât toate vorbele de dragoste.

nostru. S'a dovedit că nu politica de prudență, de închinare necondiționată, de supunere către »forța împrejurărilor« este singurul mijloc care poate duce un stat mic spre succes în apărarea sa.

S'a dovedit că un stat mic și slab are totuși dreptul de-a se gândi la cei de un sânge cu el, supuși sau subjuogați altor state puternice.

Oare statele mici — ne gândim mai ales la România — putea-vor să se pătrundă deplin de învățământul acesta?

Mandatul lui Ivanka. Comisia II de examinare va ține în 4 Martie o ședință. Comisia se va ocupa de petiția, prin care se atacă mandatul deputatului naționalist slovac, Milan Ivanka.

Impăcarea cu Turcia. Trimișii monarhiei noastre și ai Turciei au semnat ieri contractul de împăcare. Prin asta înțelegerea între aceste două puteri se poate considera definitivă. Contractul are 6 puncte. Cele mai însemnate sunt: Recunoașterea anexiunii, din partea Turciei, compenzația, în bani, pe care o dă monarhia și abțicerea de toate drepturile, pe cari monarhia austro-ungară le-a avut până acum asupra sandjacului Novibazar.

Conte'e Battyányi și nemții din Șopron. Ziarul german »Radikal« din Șopron scrie: Contele Batthyány desigur a glumit, când spunea deunăzi într'o ședință a Camerei (răspunzând dlui Maniu), că 30.000 de nemți din Șopron, întruniți la o mare adunare, au cerut — limba de comandă ungurească. Unde i-o fi găsit d. conte pe acești treizeci de mii? Noi știm, că orașul nostru n'are atâtea suflete, chiar dacă i-am socoti și pe cei din cazărmi și din închisori. Și mai știm, că în Șopron nu este sală, care să încapă mai mulți de 5000 de oameni. Iar sub cerul liber nu mai ținem minte de când nu s'au ținut adunări. Prin urmare, când și unde să se fi ținut adunarea celor treizeci de mii?... Vorba e, că d. conte spune neadevăruri. Nemții din Șopron n'au cerut niciodată limba de comandă ungurească. Au cerut însă alceva: *votul universal, egal și secret*. D. conte poate veni la Șopron, să mai întrebe odată. Și suntem siguri, că răspunsul cetățenilor noștri îl va surprinde...

După tristețe, venită la rând neînțelegerile. Fiindcă, după părerea lor, ei nu erau cu adevărat fericiți, și deoarece ce nu știau ce le lipsește, îndrăgostiții începură a se învinui unul pe altul, că e mai rece ca altădată față de el, că el o înșală pe ea, și alte multe reproșuri amare.

Așa s'a întâmplat apoi că tufișurile de trandafiri au rămas goale, pentru că îndrăgostiții nu și mai dădeau întâlnire sub ele, iar cei căsătoriți numai trăgeau perdelele dela odăița lor și stăteau îmbufnați și supărați, unul într'o parte, altul într'altă parte.

Și era mare jale în toată țara, căci unde nu e iubire nu poate fi nici veselie.

Nici să fi fost țara întreagă pustiită prin războaie și boale, așa erau de posomorâți și amărâți bieții oameni, lipsiți fiind de cele două vorbe de dragoste.

III.

În țara aceasta nefericită trăia și un sărman poet, care era mai de compătimit decât toți ceilalți oameni. Nu doară pentru că își pierduse speranța de a putea șopti iubitei sale vorbe uitate, sau că nu le-ar fi putut auzi din gurița ei — nu, căci el nu avea iubită; dar el era poet liric și din oara aceea când răutăcioasa zână furase din mintea oamenilor cele două vorbe, el nu putea

La luptă împotriva proiectului despre congruă!

Dupăce prin faimoasa lege școlară contele Apponyi a subminat temelia sănătoasă a școlilor noastre confesionale, făcându-se stăpân peste învățatorii noștri, prin noul proiect de lege despre congruă, țintește să zguduiască și temelia bisericei noastre naționale, făcând pe slujitorii altarelor robi plecați, ascultători supuși ai poruncilor sale.

Ca vaietul clopotelor în vremuri de primejdie, tresărit-a prin sufletele noastre, vestea durerioasă despre noul atac ce ni-se pregătește prin intruparea în lege a acestui proiect. Cum adevărat, preoțimea română, să fie pusă sub tutela, notarilor comunali? Preotul, care în urma chemării sale, constă în jertfește viața sa întreagă întrupării adevărilor mărturisite de către Mântuitorul lumii, Fiul lui Dumnezeu, și este prin urmare propovăduitorul tuturor virtuților creștinești, astfel și propovăduitorul dragostei de țară și al iubirii de aproapele, acel preot astăzi să se supună moralicește discrețiunii și placului notarilor comunali, căci cum se poate tălmăci altfel intențiunea nobilului graf, de a lega ajutorul de stat pe seama preotului, liberarea certificatului de patriotism de către antistia comunală?

Ciudată concepție, și-a alcătuit, și se pare că a scăpat mult vază preoțimei române înaintea nobilului conte, încât îndrăznește să sfideze într'un mod așa de fără rezervă, și să palmuiască într'un chip așa de brusc o corporațiune așa de onorabilă precum este preoțimea română.

Cum crede nobilul conte să se potrivească acest tratament cu caracterul preoțimii, a acelei preoțimii, care duce serviciul cel mai greu, și are responsabilitatea cea mai mare în organismul statului, precum a recunoscut-o aceasta și fostul ministru de culte Wlassics, când a declarat: »slujitorii religiunilor fac servicii foarte folositoare în privința îngrijirii și consolidării intereselor celor mai vitale ale statului«.

Nu crede nobilul conte, că știrbește prin acest fapt autoritatea pe care preotul trebuie neapărat să o aibă în fața credincioșilor săi, pentru că să poată lupta cu real rezultat împotriva multelor rele ce încep a pune stăpânire pe sufletele popoarelor din patrie, și cari în consecință duc la sguduirea, ba chiar la surparea temelțiilor statului? Ce autoritate poate să aibă acel păstor, părinte sufletelesc, care neconținut trebuie să se căciulească, neconținut și în toate împrejurările trebuie să sprijinească voia notarului comunal, căci la dimpotrivă i-se dă un certificat nefavorabil, și-și pierde ajutorul de stat? Ce concepție

cu nici un chip să termine o poezie începută deja. Poezia avea să se termine tocmai cu cuvintele: »Te iubesc!« și era imposibil ca ea să se termine altfel.

»Mi-am pierdut oare mințile?« se întreba poetul disperat. El știa cu siguranță, că atunci când își începuse poezia, știa cuvintele cu cari va termina. Cea mai bună dovadă că el știa aceste două nefericite cuvinte, era faptul, că rima lor era deja gata, scrisă pe hârtie, și așezată, — ba ce e mai mult — nu voia altă rimă decât cea care dela început îi fusese destinată.

O taină trebuie să fie la mijloc, își gândea poetul și neconținut cugeta el numai la aceasta. Dela un timp deveni melancolic, căci pentru un poet nu poate fi ceva mai îngrozitor decât a nu fi în stare să termine o poezie începută deja. El ocolea pe ceilalți oameni, rătăcea prin păduri zi și noapte și se așeza apoi lângă un pârâiaș, unde zinele și iecele obișnuiau să joace noaptea la lumina lunii.

IV.

Odată însă, când sta visător sub un tufiș înverzit, îl zări zina cea rea și se îndrăgosti foc în el. Nici zinele nu sunt sfinte și mai iute decât ai putea crede, ea își lipi buzele de ale lui, iar

își va putea forma credinciosul despre ființa, rostul preoțimii, când va ști că preotul său, care îi propagă lui morală, singur e supus moralicește notarului și judelei comunal.

Dar își scoate mâna gloriile din sac. Nu e nici vorba, că se știrbește, sau nu, autoritatea preoțimii române, că astfel se demoralizează credincioșii, că se profanează instituțiunea bisericească, toate acestea sunt nimic, lucrul de căpetenie e, că prin acest fapt se crede a se introduce socialismul în biserică.

Am rămas multă vreme înmărmuriți, când am citit intențiunile nobilului conte, și cu inimă cleștată am așteptat ce măsuri se vor lua în partea celor competenți pentru a paraliza acest nou atac. Nu am așteptat mult. Prețuitul nostru organ »Tribuna« ca întotdeauna, și acum a dat de pază, și în Nrul 5 dela 9/22 Ianuarie a dat signalul de alarmă, sub titlul indicat în fruntea acestor șire, scriind: »..Se impune deci, și contra acestui proiect să se poarte *cel puțin atâta luptă*, câtă s'a desfășurat împotriva proiectului școlar al lui Apponyi, căci socoteala clară: pe învățatori îi pierdem pe toți, în doi-trei ani. Dacă vom lăsa acum că și preoțimea să ajungă la dispoziția guvernului, vai și amar de noi!..«

... Impotriva noului proiect de lege al lui Apponyi, să se pornească lupta cuvenită, și să nu se omită nimic din ceea ce pretinde onoarea națională...«

Și a venit chiar la vreme acest signal, căci în acest răstimp se țineau de alungul mitropoliei ort. adunările de restaurare a preoțimei noastre, și cu drept se aștepta, ca din acestea adunări — în afară de program — să se deslănțuiască cu puterea uraganului protestări vajnici împotriva acestei fărădelegi.

A trecut însă vreme la mijloc, adunările s'au ținut, dar din nici o parte nu s'a ridicat nici cel mai nevinovat cuvânt. Și lumea ne judecă; nu știe cărui fapt să atribuie aceasta nepăsare umilitoare și înjositoare a preoțimei.

Noi știm dacă aceasta tăcere trebuie atribuită adevărilor divine de cari este călăuzită preoțimea noastră, care și acum e în buna credință, ca precum înainte, astfel și în prezent prin răbdare și tăcere să treacă la ordinea zilei peste înzultele ce i se adresează. Acest procedeu adevărat e și vrednic, și e în consonanță cu demnitatea, poziția și caracterul preoțimei în genere, dar numai până atunci, până când aceasta ținută nu dă loc la presupunerii false nu de bănuială de lașitate; și numai până atunci, până când aceasta ținută o reclamă trebuințele bisericeii vii.

poetului, cât era de ocupat cu poezia lui, nu-i păru rău de această delicioasă coturbare. El se lasă să fie răpit de zână, se sui într'o trăsura de aur, trasă de patru cai înaripați, și călăușii a-i bate în palme se văzu într'o peșteră frumoasă, albastră. Înălțat în brațele feciorelnice ale zânei, fermecat de sărutările ei pătimeșe și de râsul ei argințiu, el își uită cu totul de griji și de dureri. Când încetă de a se îndrăgosti pe câteva clipe, o făceau numai pentru ca să asculte o muzică cerească, care nu știa el de unde provine, sau ca să privească dansul minunat al iecelelor, să mănânce fructe răcoritoare din coșuri de aur și din pahare de cristal să bea vinuri schintietoare. Din când în când, îmbătat de sărutările și desmerdările ei, el prindea în mână ghitara și cânta melodii line și duioase de dragoste, și cântece în cari preamăria frumusețea ei. Și zâna era fericită când se vedea așa de frumos preamărită în cântecele lui.

Se părea că fericirea și veselia ei va fi veșnică. Și totuși se întâmplă câte-odată, că zina când râdea mai în voie, sta deodată locului, devenia serioasă și îngândurată. Ea își sprijinea frumosul căpșor în mâni și comoara de păr aurii îi cădea în valuri până din jos de genunchi.

»Regina mea!« exclama el atunci, căzând în genunchi înaintea ei »ce te întristează și ce mai

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRIT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Fötér nr. 126

Se expediază altmăd în toate părțile țării

Evident însă, nimic din toate acestea, ci dimpotrivă menționatul proiect jignește adânc caracterul, demnitatea și cinstea preoției noastre, ba își îndreaptă ascuțișul și împotriva organismului bisericeii noastre intenționând a-i distruge caracterul confesional. Se impune deci imperativ glasul de protestare a preoției noastre.

În temeiul acestora, renoim propunerea, făcută în nr. 5 al »Tribunei« în privința protestării contra proiectului de lege despre congruă, și rugăm preoția noastră, că pentru risipirea felurilor bănușii, — ce încep a-și ridica capetele de hidră pentru tăcerea de până acum — dar și pentru păzirea în mod neștirbită a cinstei preoției, cu ocaziunea colegiilor electorale în care se vor întruni acum de curând pentru alegerile deputaților sinodali, — în afară de program, — să dea expresiune revoltei ce simte pentru bruscare cuprinsă în menționatul proiect; trimițând din fiecare colegiu Pr. Sf. Lor episcopi și clubului parlamentar național câte o adresă, rugându-i ca în numele preoției insultate, să respingă cu indignare Pr. Sf. lor în casa magnaților, iar deputații noștri în casa deputaților batjocurile cuprinse în proiectul despre congruă al lui Apponyi, cerând satisfacție prin reiragerea acestui ominos proiect.

Mulți pesimiști ne-au asigurat, că renoim înzadar propunerea »Tribunei«, noi însă așteptăm cu deplină încredere.

Iosif. T. Rău.

Corpurile legiuitoare române.

Camera.

Ședința dela 11 Februarie v. 1909.

Ședința s'a deschis la orele 2 p. m. sub președinția d-lui M. Pherekyde.

Reorganizarea magistraturei.

Discursul d-lui Sima Niculescu.

Oratorul declară că proiectul în discuție este bine studiat și reprezintă un progres real. D sa nu împărtășește vederile exprimate de d. G. Mirzescu asupra situației magistraturei. D. Mirzescu a exagerat, și ar fi să desnădăjduim de viitorul țării, dacă cele spuse de d-sa ar fi exacte.

Oratorul arată neajunsurile pe cari le prezintă actualul sistem de numire și înaintare în magistratură. Magistratii noștri au fost siliți până acum să se acafe de pulpana cutărui om politic influent, spre a înainta. Proiectul în discuție, a remediat acest rău, luând din mâna ministrului înaintările și numirile.

Inamovibilitatea magistratilor are multe avantagii, dar are și inconveniente pe cari, de ase-

dorești când suntem amândoi atât de fericiți? Ce-ți lipsește ție, care pe cât ești de puternică, pe atât ești și de frumoasă?»

Deocamdată ea nu răspunde nimic, dar după ce el de mai multeori îi puse aceeași întrebare, ea zise oftând: »Răul care l-am făcut oamenilor din țară se răzbună acum și asupra mea. Sunt tristă... pentru că tu încă nu mi-ai spus odată cel puțin cuvintele: »Te iubesc!«

El nu mai repetă aceste cuvinte, cuprins de o bucurie nebună, rămase mai întâi ca și amețit. Acum știa cum are să-și încheie poezia.

Inzadar voi zâna să-l rețină în peștera cea albastră. Ca urmărit de duhuri necurate, el plecă și ajunsese acasă, își termină poezia, o scrisese, o răspândi în toate părțile și oamenii din țară până acum atât de nenorocită aflară cuvinte dumnezeiești ce uitaseră de atâta vreme.

Și acum îndrăgostiții iar să întâlneau sub tușișurile de trandăfiri, iar cei căsătoriți se drăgoșeau în cămăruța retrasă după perdelele lăsate.

Trad. de D. Mușlea.

menea, le remediază proiectul.

Oratorul răspunde, rînd pe rînd, la obiecțiunile aduse de oratorii opoziției.

Inspectorul judecătoresc va avea o funcțiune foarte necesară, căci el va supraveghea aplicarea legilor, și va semnala ministrului sentințe ridicole ca acelea cari s'au citat în Cameră.

Termină, declarând că va vota proiectul.

D. Al. Marghiloman roagă pe d. ministru de războiu să depună pe biroul adunării mai multe dosare privitoare la furniturile de fân, grâu, alamă și altele, făcute de ministerul de războiu.

D-sa a anunțat o interpelare în această privință, precum și în privința reînnoirii sistemului șefilor în armata noastră.

Discursul dlui Take Ionescu.

È firesc ca la o discuție privitoare la reorganizarea magistraturei să ia parte așa de mulți oratori, căci mulți membrii ai acestei camere sunt foști magistrați.

Răspunzând criticilor făcute de d. Mirzescu magistraturei, d. Take Ionescu spune că ele au fost exagerate.

Comparând magistratura noastră, — nu cu cele din alte țări mai înaintate în civilizație, — ci cu celelalte instituții ale noastre, e cert că ea nu e mai pe jos, — ba poate dimpotrivă.

Oratorul își rezervă să vorbească la discuția pe articole despre înființarea secției IV la curtea de apel, — creație inutilă, — despre obligația ce se impune magistratilor de a face un stagiu la judecătorii de ocol, — ceea ce va îngreuna recrutarea magistratilor, — și despre judecătorul unic, chestie dezvoltată și de d. Barbu Păltineanu.

Inconvenientul cel mai mare al judecătorului unic se vede la afacerile penale, cari se judecă în fond la prima instanță. O fi admirabilă instituția judecătorului unic în Anglia, dar noi, cu moravurile noastre, nu-l putem avea. Credeți că dacă din trei judecători mediocri veți lăsa numai unul, va deveni mai bun? Să lăsăm deci sistemul actual.

Concursul de admitere mi-e indiferent, căci el nu constată decât știința, iar nu celelalte calități ce se cer magistratului. Se zice că actualmente magistratii se numesc din cluburile politice. Se poate, — și fiindcă s'a adus chestia, am întrebat și am aflat că dela venirea partidului liberal, din clubul dela Ploesti s'au numit 9 magistrați. Pentru un județ e destul...

D. Titu Frumușanu: La Tg. Jiu ați numit un gimnaziu takist (risete).

D. Take Ionescu spune că sistemul inaugurat de câțva timp, de-a se crea inspectori de tot felul, inspectori școlari, inspectori administrativi, inspectori agricoli, inspectori judecătorești, — este împotriva principiului separației puterilor, căci dă un prea mare ascendent puterii executive. Puterii judecătorești ar trebui să i-se dea întreaga neatarnare, să nu fie supusă puterii executive.

Venind la cazul d-lui prim președinte al Curței de apel din București, oratorul îl califică »abuz de putere«, — care n'a fost însă »consecutiv contradictoriu«, cum l'a numit d. Mirzescu, căci în amândouă discursurile pe cari le-a ținut, a atacat puterea executive.

În ce privește chestia înaintărilor, oratorul își exprimă îndoiala că consiliul superior al magistraturei să fie destul de independent. Aceste corpuri, cari lucrează cu ministrul, sunt influențate de el. Ar trebui să se înființeze și în magistratură sistemul gradațiilor, spre a se mai stăvili pofta înaintărilor.

La orele 4 ședința s'a suspendat.

La redeschiderea d. Take Ionescu continuă. Proiectul pe de-o parte întinde inamovibilitatea magistratilor inferiori, iar pe de alta o știrbește la cei superiori. Am făcut o statistică, și am constatat că sub trecutul guvern conservator au fost scoși 35 de judecători amovibili, iar sub d. Stelian s'au scos 42 de judecători. Deci, cifrele sunt cam aceleași.

Cifrele acestea dovedesc cât de necesară era întinderea inamovibilității.

Pe altă parte însă se știrbește inamovibilitatea la magistratii superiori.

Nu există neatarnare în magistratură decât atunci când controlul și-l face singură. Nu se poate concepe neatarnare, atunci când controlul e făcut de puterea executivă.

Mutarea prin înaintare este o armă în mâna ministrului, cu care va putea elimina pe orice magistrat inamovibil.

Nici una din vechile legi nu au avut această dispoziție, prin care se știrbește atât de adânc inamovibilitatea. Și ca dovadă că inamovibilitatea ce se va da e de o calitate mai inferioară, — de clasa II-a, — este că actualii membrii ai Curței de apel nu vor putea fi mutați nici chiar prin înaintare. De ce două măsuri?

Dar mai e încă o știrbire a inamovibilității. Membrii Curței de apel pot fi mutați când au »rude sau legături« în orașul unde funcționează Curtea de apel. Dar care e magistratul care să nu aibă rude în București? N'am mai fi avut familiile acelea strălucite de magistrați, Schina, Pherekyde și Giani, dacă ar fi existat o asemenea dispoziție în legile noastre. Tribunalul disciplinar va acorda lesne ministrului o transferare pentru un asemenea motiv.

Să trecem la disciplina magistratilor. Până acum tribunalele disciplinare nu se compuneau decât numai din magistrați.

Proiectul a înființat un trib. disciplinar care e compus din inspectorul judecătoresc, din delegați ai ministrului și din membri ai Curței de Casație. În prima versiune a proiectului, înșiși membrii Curței de casație erau judecați de acest tribunal.

Pe urmă s'au introdus îmbunătățiri, dar foarte neînsemnate. Afară de aceasta, dacă un magistrat a fost pedepsit disciplinar de trei ori de un ministru, tribunalul disciplinar îl poate elimina. Aceasta e concepție despre neatarnarea magistraturei? Nici Eugen Stătescu, nici d. Djuvara, nici d. Greceanu n'au avut o asemenea concepție.

Este extraordinară dispoziția după care judecata disciplinară este publică, motivată, și se pronunță cu majoritate și minoritate.

Intr'un cuvânt, s'a știrbit adânc puterea judecătorească, îngenunchiându-o în fața puterii executive. Eu prefer, zice oratorul, să am în fața mea o instituție puternică și neatarnată, care la un moment dat mi-ar putea face chiar greutăți, — decât să am o instituție slabă.

La prima aplicare a proiectului d-voastră se va produce o sguduire care vă va face să dați înapoi. Și pentru că nici un partid să nu se mai atingă de inamovibilitatea magistratilor, ea ar trebui înscrisă chiar în constituție.

Discursul dlui N. Chirculescu.

D. Take Ionescu a vorbit cu mult talent, dar fără să mă convingă, — zice oratorul. Întinderea inamovibilității este logică, după celelalte legi de stabilitate a funcționarilor publici, făcute de partidul liberal.

Răscoalele țărănești n'au avut numai cauze materiale, ci și morale, pe care guvernul a căutat să le remedieze prin legi de stabilitate funcționărească. Nimic nu revoltă mai mult pe om decât când nu i-se dă dreptate, când o are.

D. președinte constată cu regret că adunarea nu e în număr. Ședința s'a ridicat la orele 5 și jumătate.

D. Chirculescu va continua în ședința de mâine.

Conflictul austro-sârb.

Conflictul cu Serbia pare a fi luat o întorsătură mai pașnică. Cu toate veștile sgomotoase, fantoma războiului să șterge tot mai mult. În urma atitudinii energice a Rusiei, care împrumuta un nou avânt poarelor slave, și cu deosebire sârbilor, pu-

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimito porto-franco. —

terile au început să-și dea mai bine seama de pericolul, care amenință Europa întreagă. Insași Austria e înclinată acum să facă unele concesiuni pentru Serbia, nu cumva nemulțumirea să izbucnească în flacări mari, cu urmări neprevăzute.

Azi publicăm două declarațiuni, cari ne întăresc încrederea într-o deslegare pașnică a conflictului.

Prezentarea noului cabinet sârb în scupcină.

Belgrad, 12 Februarie. Galeriile sunt ticsite de lume; președintele Adunării a dat chiar voie publicului să ocupe locuri și în sala de ședință; deputații abea mai găsesc locuri. Ședința se deschide după ora 11.

În momentul când se dă citire ucașului relativ la formarea noului cabinet de coalițiune, ministru președinte d. Novacovici și ceilalți membri ai cabinetului își fac apariția în sala de ședințe și sunt primiți cu strigăte de »Zivio!« entuziaste.

D. Novacovici dă citire unei declarațiuni a guvernului relevând că noul cabinet alcătuit din reprezentanții tuturor partidelor pentru că ceasul de azi impune în mod imperios un acord intern și protecțiunea intereselor sârbești în afară. (Vii aplauze.)

Dreptul natural al Serbiei la viață, drept care este confirmat și prin convențiuni internaționale, este combătut astăzi prin forță. Acest drept este convențional numai pentru că în convențiunile internaționale până acum nu se prevăzuseră toate condițiunile și toate consecințele acestui drept; rădăcinile acestei chestiuni naționale nu pot fi distruse în inima poporului și atâta vreme cât va exista sârb pe pământ, el va striga: trăiască națiunea! trăiască Piemontul sârb!

Guvernul, hotărît să se devoteze chestiunii externe și apărării chestiunii sârbești în fața marilor puteri, are nădejdea că se va bucura de tot concursul comun și de prudența tuturor.

Guvernul face un apel tuturor sârbilor ca să-și facă datoria civică să sprijine guvernul în îndeplinirea misiunii sale spre a creia o bază unică pentru un mai bun viitor al Serbiei. (Salve de aplauze entuziaste.)

Scupcina aclamă cu entuziasm pe regele și guvernul său, precum și pe bosniaci și herțegovinieni.

Președintele adunării Iovanovici propune să se afișeze această declarațiune. Propunerea este primită în unanimitate cu entuziasm. Scupcina trece la ordinea zilei.

Svonuri alarmate.

«Daily Mail» află din Petersburg că deocamdată 20,000 de voluntari ruși sunt gata să plece în Serbia. Printre ei sunt mulți sub-ofițeri, cari au servit în campania din Manciuria. Mai mulți corespondenți de războiu din Italia, Anglia și Germania au și sosit la Belgrad, în așteptarea începerii ostilităților. Guvernul sârb e însă ferm și să lase Austro-Ungariei rolul agresiv.

Agitația sârbilor contra croaților.

Ziarele croate aduc știrea că în urma propagandei pansârbești, vrășmășia între sârbi și croați

a ajuns cu adevărat un războiu civil. Locuitorii sârbi din Dubitza, au năvălit în cimiterul catolic și l-au devastat, apoi au distrus în biserică icoanele sfinte.

În Slam un agent propagandist sârb, Ioanovici, a fost arestat pentru înaltă trădare. La el s'au găsit două ghiulele de dinamită.

Entuziasmul Panslavist din Rusia.

Față de grava tensiune dintre Austria și Serbia agitațiunea panslavistă în Rusia a început să ia proporțiuni mari. Președintele societății slave »Socol« a deschis o colectă pentru Serbia. Contele Bobrinski are de gând să înscezeze în Dumă manifestanți anti germane și antiaustriace.

Declarațiuni importante ale unui bărbat politic sârb.

Corespondentul din Belgrad al ziarului »Le Matin« a avut cu d. Milanovici următoarea convorbire de următorul cuprins:

Ziaristul: Credeți că va fi războiu?

— Noi nu-l vom începe.

— Credeți că Austria va începe războiul?

— Nu știu nimic, nici nu vreau să zic nimic. D-voastră știți bine că până acuma Serbia s'a conformat tuturor dorințelor exprimate de puteri. Ea a concediat rezerviștii concentrați odată.

— Cu toate acestea fi-va Serbia abandonată Austro-Ungariei?

— Nu! Aceasta n'o pot crede.

— Credeți că puterile vor interveni pe lângă guvernul din Belgrad?

— Noi am făcut deja totul ce ni-s'a cerut să facem. Despre aceasta vă puteți convinge, căci acum la noi domnește liniște și nu luăm nici o măsură militară.

De când cu criza înarmările noastre n'au jenat pe nimeni. Serbia a dat dovadă de lealitate și iubire de pace. Suntem încredințați că Europa ne va recunoaște aceasta.

Austria nu vrea război.

Corespondentul ziarului New-York Herald a avut o convorbire cu ambasadorul austriac din Paris.

Cu privire la conflictul austro-ungar, ambasadorul a spus, că *Austria nu are de gând să atace Serbia, și că niciodată n'a avut un astfel de plan.*

Acțiunea puterilor.

Ziarului »Frankf. Ztg.« i-se anunță din Paris: Toate puterile europene, deci și Rusia, s'au hotărît definitiv pentru o acțiune colectivă la Belgrad. Forma în care se va întreprinde acțiunea puterilor, încă n'a fost supusă deliberării din partea cabinetelor de externe, dar se crede îndeobște, că a conținut încordarea ce domina evenimentele zilelor din urmă.

Guvernul francez a stabilit următorul program al pașilor diplomați ce se vor face în comun la Belgrad: Serbia să renunțe categoric la revindcărilor ei teritoriale. Puterile promit Serbiei tot sprijinul lor pentru compensațiunile materiale dorite de ea. Serbia va fi provocată să contenească de urgență pregătirile de războiu. Dacă Serbia se va conforma acestor pași ai puterilor, va putea conta un sprijin sigur din partea lor în negocierile de pe mai departe. Între asemenea condițiuni Austro-Ungaria se va

declara gata de a începe negocierile cu Serbia. În chestiunea aceasta între Franța și Germania domnește un perfect acord de păreri.

Informațiunile de mai sus sunt indicate ca fiind din sorginte bine informată.

Lupta dela Oravița.

Turneul dlui Gheorghe Pop de Băsești

— Prin fir telef. nic. —

Insoțit de o frumoasă suită, candidatul nostru a desfășurat ieri steagul luptei în comuna *Calina*. În ciuda sforțărilor stăpânirii de a turbura sărbătoarea primirii, adunarea a fost frumoasă și a lăsat urme adânci de însuflețire. A vorbit candidatul, apoi deputații din suita lui, deșteptând o vie aripire pentru steag. Fiind comuna îndepărtată de centru, candidatul dimpreună cu însoțitorii lui au rămas peste noapte în comuna Secaș.

Pentru azi e luat în program comuna sârbească *Crașova*. După toate semnele, sârbii din această comună vor pregăti o primire demnă candidatului național.

Din mârșăveniile mercenarilor lui Siegescu

Fiind azi, Sâmbătă, târg de săptămână în Oravița, mercenarii lui Siegescu au ținut să exploateze împrejurarea aceasta în felul lor mârșav, tipărind o foaie volantă cu titlul »Oravița«, plină de murdării, debitate la adresa candidatului național, deputaților și fruntașilor români din cerc. Marele număr de exemplare în care s'a răspândit acest certificat de moralitate al oamenilor lui Siegescu, s'a putut constata abia după spartul târgului, când la fiecare pas găseai frământată în noroiul pieții câte o bucăciță la fel, — dovadă că poporul a înțeles cum să învrednicească o apucătură atât de nemernică.

Teroarea urmează fără frâu, descărcându-se în capul alegătorilor conștii de datoria lor națională. Multora li-s'au luat licențele de beuturi. Siegescu colindă din casă în casă vestind apostolia stricăciunii și corupând pe alegători cu fel de fel de promisiuni, iar unde acest mijloc nu ajută, el recurge la amenințări. Cu toate opintirile partidului guvernamental însă alegătorii stăruiesc în atitudinea lor bravă.

O manoperă a teroarei.

Comitetul electoral a stabilit astfel ordinea în care vor pași alegătorii Marți înaintea urnei, ca înainte de amiază să voteze comunele de partea lui Siegescu. Alegătorii credincioși steagului național vor veni la rând abia după amiază la orele trei. Argații stăpânirii speră să obosească pe alegătorii noștri, băgându-i în noapte, când sub vâlul întunerecului mai speră să poată rupe cu ajutorul teroarei pe vre-o câțiva pe seama lefegiului asmuțat de guvern împotriva neamului său.

O singură folosire va convinge pe fiecare, că față și mâni frumoase, fragede și încântătoare va avea folosind numai **Crema de lapte de benzoe** originală a lui **Karpáti** de 16 ani recunoscută ca nesticăcioasă, care îndepărtează atât la copil cât și la oameni mari orice necurățenie de pe față, pișturole, degeratura și boalele de piele. **Cozmetic ideal neunsuros, 1 borcan 1 cor.,** care ajunge 2 luni. Se poate căpăta la preparatorul **Karpáti János, farmacist în Arad, Boros Béni-tér nr. 15;** precum și la droguistii **Vojtek și Weisz și Hanzu Neszlor. Să nu folosiți alta și să nu primiți decât Crema de lapte benzoe originală alui Karpáti.** Veritabilă numai provăzută cu marea de scutire de aci. — Feriți-vă de imitații. — — — — —

Cum se va vota?

Alegerea va avea loc Marți în 2 Martie st. n. Președinte al alegerii este d. Carol Susich, notar public reg. Caransebeș, locțiitor e d. Dr. Zoltan Talajdi, prim-notar comitatens. *Votarea se va face în fața a trei comisiuni.*

Comisia I. Conducător: Carol Sussich. Notar: Dr. Iosif Szabó, candidat de avocat Oravița. Locțiitor de conducător: Dr. Rudolf Beer, mare proprietar Oravița. Locțiitor de notar: Gustav Szittner, funcționar de bancă. Votează comunele în șirul următor: Oravița-română 182, Cârnecea 96, Forotic 116, Secaș 171, Calina 62, Comoriște 178, Goruia 101, Brezonfalva 4, Ticvaniu-l-mare 154, Rachitova 79 alegători. Laolaltă: 1143 alegători.

Comisia II. Conducător: Dr. Zoltán Talajdi. Notar: Simeon Rádus, prof. Locțiitor de conducător: Dr. Em. Fehér, adv. Oravița. Locțiitor de notar: Leo Szendrei, grefier Oravița. Votează comunele în șirul următor: Oravița-montană 319, Crașova 368, Nermet 88, Cacova 211, Ticvaniu-l-mic 120, Ciclova-montană 27 alegători. Laolaltă: 1133 alegători.

Comisia III. Conducător: Casimir Szentpáli, bestier. Notar: Dr. Iosif Willer, practicant la comitat. Locțiitor de conducător: Dr. Francisc Ziegler, notar la comitat. Locțiitor de notar: Gheorghe Grivicsics, grefier comunal. Votează comunele în șirul următor: Steyerlak-Anina 402 alegători. Măidan 123, Jitin 92, Ciudanovăț 74, Greovaț 167, Subotița 39, Rusova-veche 10, Agadici 104, Broșteni 154 alegători. Laolaltă: 1165 alegători. Locul alegerii e Oravița-română.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 27 Februarie n. 1909

Pentru frații din Italia.

Pe ziua de azi, publicăm mai la vale contribuiri generoase din Lunșoara, adunate de însuflețitul învățător Petru Cipou, carele însoțește cu câteva șire cari ar merita, — dacă ni-ar permite spațiul — să le publicăm; din Sarcia adunate de d. Florica Nestorovici n. Bujor; din Sarand prin părintele Iosif Crainic precum și o sumă de 25 cor. din partea d-lui Petru Roșu, adunați cu prilejul nunții sale la inițiativa părintelui Ioan Popovici din Bârsa.

Părintele Iosif Crainic ne scrie:

Mult On. Redacțiune!

Cu poșta de azi îmi iau vo a a vă administra suma colectată dela credincioșii mei din această comună. Ținând o adunare urba ială și-am cetit mult prețuina de foale prin care am arătat, că cele mai multe comune de credincioși religioși își fac datorința față de nenorocii frați ai noștri Italiani peste care Dumnezeu a trimis o cumplită urgie, care o poate da și asupra noastră, mai sparte ținându-le o vorbire prin care am arătat că noi ne tragem de origine dela Romani, și spunându-le toate întâmplările, cum am venit aici, și cum ne-a colonizat Italian etc... Le-am atins coarda inimii și numaidecât am deschis colecta, care după cum o vedeți bieții românași cu dragoste și cu bucurie și-au sărutat obolul lor după obicei bătrân făcându-și cuce ca Dumnezeu să ne ferească de și pe dușmanul nostru de așa netericire.

Vă rog să binevoiiți a publica în foaie toate numele ca să vadă și satele vecine cum e d. e. Săcașatul, care poate lua exemplul dela o comună mai mică și mai să-acă.

Sarand, la 7 Febr 1909.

Cu toată stima:

Iosif Crainic,
preot.

Sumele de azi:

Colecta din Sarand (Bihor) prin părintele Iosif Crainic, dela: Iosif Crainic preot 2, Simeon Boț episcop 1. 1.—, Michail Chirila episcop 1.—, Dimitrie Bodea cantor 1.—, Vasiliu Mercea a Tomi 2.—, Teodor Mercea a Tomi 1.—, Petru Popa jude comunal 1.—, Pascu Mercea 1.—, Petru Mercea sub-jude 1.—, Gavril Lazar 1.—, Pavel Tripa 1.—, Nicolau Tărău 1.—, Ilie Mercea —50, Pavel Boț sfatu —40, Florian Mățașiu —40, Gheorghe Trifa —40, Petru Zachari —60, Ioan Trifa a Mitri —40, Ilie Bode —40, Pavel Trifa Dămian —30, Iosif Siladi —20, Teodor Birău —20, Vasile Mercea a Mihaiu —40, Stefan Pătrac —20. Ioan Mercea —60, Florian Trifa a Ioani —60, Florian Mercea a Mitri —40, Gheorghie Trifa a Mitri —40, Ioan Boț —40, Ioan Birău a Toaderi —40, Nicolae Mățaș —20, Ioan Popa buri —40, Pavel Bențe —30, Teod. Zachari —20, Florian Rugan —40, Pascu Lazar —40, Dumitru Pătrac —20, Pavel Pătrac —20, Teodor Birău —10, Florian Porcariu —20, Pavel Popa —10, Pavel Bode —10, Vasiliu Porcariu —10, Teodor Mățașiu —10, Pavel Birău a pundri —20, Florian Trifa —10, Vasiliu Birău —10, Gligorie Trifa —20, Ioan Bodea —20, Simion Porcariu —40, Pavel Mercea —40, Florian Birău —40, Vasiliu Mercea —40, Petru Popa —20, Barbura Birău —20, Ioan Rugan —20, Vasilie Trifa —10, Pavel Lazar —20, Florian Siladi —10, Ioan Trifa —10, Teodor Popa —20, Maria Simuț —40, Florian Purda —20, Florian Lazar —20, Iosif Hoble —10, Vasiliu Purda —20, Barbura Pătrac —20, Teodor Pătrac —20, Popa Maria —20, Pascu Bodea —20, Pavel Trifa —10, Crăciun Mercea —10, Andrei Porcariu —10, Nicolae Mățașiu —10, Pavel Trifa a Mitri —10, Saveta Birău —20, Crăciun Popa —10. — — — — — cor. 30—

Colecta din Sarcia prin dna Florica Nestorovici dela Adam Lăpădat 2— Lăzăriță Rotari 1— Nicolae Miloș 1— Nicolae Jivoiu 1— Ioan Rotari 1— Todor Ognian 1— Iosim Murarescu 1— Florica Nestorovici inv. 1— David Păucărician —60 Petru Jivoiu —60 Pavel Foliau —50 Todor Miloș —50 Lazar Rotari —40 Trifu Jivoiu —40 Alexa Miloș —40 Precz József —40 Ioan Ollă —40 Isac Miloș —40 Aron Păucărician —40 Pavel Ognian —30 Ioan Moșescu —30 Pavel Teran —30 Ioan Miloș —30 Mihályi János —30 Pavel Foliau —28 Ioan Miloș —20 Marie Jivoiu —20 Milan Lăpădat —20 Pavel Petrovici —20 Iancu Popovici —20 David Lăpădat —20 Lazar Lăpădat —20 Floare Lăpădat —20 Ioan Jurgiu —20 Marcu Vermeșan —20 Ilie Păucărician —20 Petru Moisa —20 Iosif Miloș —20 Ilie Foliau —20 Lazar Păucărician —20 Todor Miloș —20 Todor Condan —20 Marcu Miloș —20 Iuliana Bolgia —20 N. Ollă —20 Petra Miloș —20 Sanda Gligor —20 Persa Miloș —20 Pavel Foliau —20 David Foliau —20 Lazar Jivoiu —20 Eva Condan —20 Timotei Mezin —20 Ioan Miloș —20 Pavel Moșescu —20 Iosif Ognian —20 George Ollă —20 Mihai Albu —20 Petru Miloș —20 Todor Miloș —20 Iosif Păucărician —20 Pavel Ollă —20 Aurel Jivoiu —20 Timoteiu Ollă —20 Ioan Lăpădat —20 Marcu Murarescu —20 Simion Teran —20 Todor Mu-

rarescu —20 Pavel Păucărician —20 Ioan Ognian —20 Ioan Jivoiu —20 Milovan Condan —20 Iosim Miloș —20 Savu Jivoiu —20 Andrei Subu —20 Ioan Foliau —20 David Jivoiu A. Petrovici, Milovan Foliau, I. Jurgiu, Nicola Lăpădat, Ana Jebelian, Vasile Lăpădat, Ana Lăpădat, Iancu Rotari, Pavel Miloș, Iosif Condan, Maxim Miloș, Ignia Miloș, Nicola Raicu, Ioan Albu, P. Bocian, N. Sorgian, I. Țarină, A. Sorgian, P. Miloș, Todor Libră, P. Petrovici, Matei Ollă, Ilie Jivoiu, Avram Condan, Șofron Suciu, Pavel Foliau, Efta Raicu, Margareta Teran, Petru Teran, Nicolae Jivoiu, Ioan Păucărician, Marta Lăpădat, Marta Ollă, Iuliana Petrovici, Danil Jivoiu, Ioan Magda, Marcu Jebelian, F. Ognian, Petru Jebelian, Solomon Pavel, Ana Păucărician și Elisabeta Crighez, cucate —10 Pavel Miloș —9 Gheorghe Lăpădat și Vasilie Păucărician, cu câte —8 Savu Suciu, Marcu Bolgia, Marie Ollă, Marie Libră, Ana Savu și Eva Ollă —6. Dela elevele de școală din Sarcia română 1-92. — — — — — 32-81

Colecta din Lunșoara prin d. Petru Cipou dela: Petru Cipou învățător teolog absolut 2— Maria V. Cipou născută Filip învățătoare 1— Teodor Cipou Mitri 1— Alexandru Tr. Popescu preot 2— Teodor Domocoș 1— Iosif Lețu 1— Ilie Brade episcop și soția lui Ana Madav 1— Petru Tirodea —50 Marie Cipou —50 Ileana Marușca soția lui Ioan Hoble —40 văduva Florian Teosdea născută Bradea Ana 1— Gligorie Cipou n. f. —30 Demetriu Barbura Tudori 1— Vasiliu Cipou —20 Floare Marian —20 Simeon Cipou —30 Biserica română gr.or. 1— Petru Modog —20 Florian Ilie —20 Din tasul sfintei biserici 5-42 Gligoriu Cipou Flori —20 Gavril Lup Pinti —20 Nicolau Cipou Veselu 1— — — — — 21-62

Colecta la nunta învățătorului P. Roșu la inițiativa părintelui Ioan Popovici din Bârsa. — — — — — 25—

Total 109-43

Listele noastre precedente 3139-68

Laolaltă 3249-11

— **D-nul Iorga despre Asociațiunea din Arad.** In »Neamul românesc« ce ni-a sosit azi, d-nul Iorga scrie despre Asociațiunea din Arad: Cu câteva zile mai înainte era serbare la Arad, o însemnată serbare de cultură. Vechea Asociație arădană, de curând înviată, își ținea ședințele.

S'au rostit cuvântări de mare înălțime, cuprinzând idei nobile, într'o formă plină de mândrie. Cele spuse de par. R. Ciorgariu, de avocatul Ungurean, sunt vrednice a se ținea minte, a se adăugi la conștiința de sine, de preț și de menirea lor, a românilor neliberei. Sus, peste năcazurile zilei, peste prigonirile vremii s'a ridicat un steag de cultură pe care nimeni nu poate veni să-l dea jos și care se vede până foarte departe, chemând munca și tragerea de inimă a românilor, până la cei mai săraci și mai umili dintre dânșii.

— **Gravul accident al președintelui Senatului.** D-nul general Budișteanu, președintele Senatului, a suferit un grav accident.

Aseară dela orele 7 pe când d-sa părăsea clubul regal, din calea Victoriei, a făcut un pas gre-

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de dantă dagiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă, (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; ciaturi, lichourul, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 2.

șit pe scări și căzând cu putere și-a fracturat piciorul stâng și o coastă. Din cauza durerii, președintele Senatului a rămas în nesimțire și numai mulțămîta ajutorului dat de câteva persoane a putut fi ridicat și transportat cu trăsura acasă, în strada Academiei.

Aci a fost imediat chemat d-nul Dr. Leonte, care a dat primele ajutoare d-lui general Budișteanu. D-sa însă nu s'a putut pronunța asupra gravității fracturilor, întrucât durerile groznice ce le suferă victima accidentului nu i-a permis să examineze mai deaproape.

D-nul Dr. Leonte va face azi o nouă vizită d-lui președinte al Senatului și atunci se va putea cunoaște gravitatea fracturilor.

— **Ungurii din București.** Redactorii ziarelor ungurești din România, cam au obiceiul să umble pela ușile miniștrilor unguri. Intro zi redactorul dela »A. României Hirlap« a cerut însă înzadar să fie introdus în biroul consilierului ministerial Abrányi. Consilierul Abrányi nu l-a primit sub cuvânt, că are informații rele despre el, și anume, că ar fi omului guvernului român. — Német, indignat, a pornit proces, pentru vătămare de onoare, încontra contelui Klebersberg Kuno, despre care credea, că ar fi dat aceste informații. Procesul s'a desbătut în zilele acestea, și ca în tot locul unde e acuzat un conte, s'a isprăvit cu împăcarea partidelor. — Mă rog, cum se putea presupune despre un evreu ungur să aibă legături cu guvernele din România?

Conferința domnului Ovid Densușianu. Joi 12 Februarie, seara, d. Ovid Densușianu a ținut o conferință la institutul de fete »Pompilian-Zossima«, despre »Sufletul nou în poezie«. D-sa a vorbit despre poezia simbolistă care a luat un avânt mare, mai cu seamă de acum vre-o douăzeci de ani. Pomenește despre premergătorii poeziei simboliste, Baudelaire și Vigny. Spune apoi că mișcarea parnasiană aduce cultul formei, și ridiculizează pe romantici. Vorbind despre decadentism, d. Densușianu arată că decadenții sunt acei cari au căutat să imite pe alți poeți, iar nu simbolistii cari caută forme noi. Verlaine a căutat să arate că poezia este arta de a semnala sentimentele. D. Densușianu vorbește cu mult entuziasm despre sculptorul Rodin, și mai cu seamă despre statuia »Le Penseur« a acestui mare sculptor. Toate țările au poeții lor simbolști, spune d. Densușianu, deci aceasta este o dovadă că se simte nevoia unei forme nouă de artă, pentru exprimarea sentimentului. Citează versuri din Henri de Regnier și cu un lux de argumente deosebit, d. Densușianu își sfârșește conferința, pledând »cauza« simbolismului, o artă care face să vorbească însăși... tăcerea.

— **Moartea unei femei vestite.** Zilele acestea a încetat din viață la Breslau în vârstă de 63 de ani contesa Kwileka, eroina unuia din cele mai pasionate procese care s'au judecat în ultimul timp. Contesa era acuzată că voind să pună mâna pe o mare sumă de bani, a simulat nașterea unui copil pe care în realitate îl cumpărase dela o supusă austriacă.

Tribunalul a achitat-o dat fiind marea asemănare ce există între ea și copil.

— **Din Germania în Ungaria cu balonul.** În dimineața lui 9 Februarie a plecat balonul Berlin de pe locul Sf. Moritz și-a ajuns la înălțime de 3800 de metri de asupra ghiștarului Rogseg. Peste Bervina a trecut la 4500 m. la — 20 grade, apoi peste lacul Come, Maggiore. La 4 jum. după amiază se coboară în Lombardia, lasă acolo pe călăuzul ce luase pentru Alpi, la întâmplarea de a se fi coborât acolo, iau câțiva saci de pământ și se urcă din nou.

Dar, nefiind vânt, se văd nevoiți a sbura pe lângă pământ. Niște țărani prind de funie și o leagă de un copac. Nu vor să le dea drumul, până ce unul din balon nu le strigă: »Mergem la Roma, la Papa!« Pe la 9 seara trec peste Milan. Pe la 2 și 45 m., erau deasupra Venetiei, la 2000 de m.

Au plecat spre Triest. Trec peste Alpi (Karawanken) la 5500 de metri (—25), iau oxigen, căci amețeau, iar la 1 și 20 m. după masă erau în Ungaria la 5800 m.

Pe la 3 ceasuri trec peste Drava, la 300 m. La 6 jum. înserează și se coboară în pusta ungurească la Kis Look Puszta pe moșia conlui Zichy, nu departe (12—15 klm.) de Sorbogard, la miazăzi de Pesta.

De aci călătorii și-a dus de balonul cu trăsura la Budapesta.

Au stat 30 de ceasuri în văzduh.

x »Tokio« extirpător de bățături. Se poate folosi cu succes contra bățăturilor (la picioare), negilor și contra scortșărei pielei. După o folosire de 2 zile ne scăpăm de durerea bățăturilor. — 1 dosă 50 fil. Pentru 60 fil. se trimite francat. Adresa: *Tömöri Antal, Cegléd, 1 kerület.*

x **Imbulzirea sângelui** se oprește și se vindecă sigur folosind regulat apă amară **Frantz-Josef.** E destul a se lua $\frac{1}{2}$ pahar dimineața pe nemâncate.

La cumpărare atât din prăvălii cât și din farmacii cereți numai apă amară »Frantz-Josef.«

x Cel mai renumit atelier fotografic pentru fotografii artistice moderne în haine de bal este atelierul lui **Kossak József**, fotograf de curtes. reg. și cam. în *Arad, str. Weitzer J. Nr. 3. Numărul telefonului 657.*

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Guvernul nu are de gând se plece.

Camera de lungă durată.

Ședința Camerei.

Budapesta, 26 Februarie.

Vice-Președintele Rakovszky deschizând ședința exprimă regretele camerei pentru moartea deputatului Hodossy Imre.

Se citește și se primește referatul secțiunii de control al conturilor publice.

Sunt anunțate 11 interpelări.

Se urmează discuția pe articole a reformei impozitelor vorbesc deputații **Polónyi, Lázár, Pető** etc. și le răspunde primul ministru **Wekerle.**

La stabilirea ordinei de zi **Nagy Gy.** cere să se desbată raportul secțiunii de justiție asupra punerii sub acuză a vechiului guvern. Cere părăirea guvernului și a primului ministru asupra aceste chestiuni și asupra situației politice.

D. Wekerle răspunde că de un timp încoace presa e plină de știri alarmante despre demisiunea guvernului și dizolvarea camerei. Știrile sunt neadevărate și nimeni nu are de gând să demisioneze sau să dizolve camera. *Camera actuală va rămâne încă multă vreme adunată și va lucra încă mult.* Răspunde lui Nagy că nu se poate întreprinde discuția proiectului reformei de impozite.

Beniczky Ödön adresează ministrului de justiție o interpelare asupra uzurei ce se face în capitală cu chiriile de locuințe și asupra legii despre grevă.

Ministrul **Günther** făgăduiește să ia măsuri.

Di Wekerle la Viena

Primul ministru pleacă azi la Viena unde va sta o zi.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 Februarie 1909

Grâu pe Aprilie 1909	25.62—25.64
Săcară pe Aprilie	18.30—18.32
Cucuruz pe Maiu	14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie	17.18—17.20

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — —	26 K. 55—26 K. 85 fil.
Din comitatul Albei —	26 > 15 26 > 50 >
De Pesta — — — —	26 > 20—26 > 55 >
Bănățenesc — — — —	26 > 50—26 > 80 >
De Bacica — — — —	26 > 30—26 > 70 >
Săcară — — — —	19 > 70—19 > 90 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 > —17 > 20 >
> > calitatea a II.	16 > 50—16 > 80 >
Ovăs > > I.	17 > 55—18 > — >
> > > II.	17 > 25—17 > 55 >
Cucuruz — — — —	14 > 05—14 > 25 >

Poșta Administrației.

Gheorghe A. Dogariu, Iersig. Am primit 30 cor. ab. până la 1 Aprilie 1909. În 1908 n'ați trimis abonamentul.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**

Editor proprietar **Gheorghe Nichin.**

AVIZ.

Logofăt îngrijitor, harnic, cu bune referințe, se caută pentru o moșie în România. Salar lunar dela 100—150 lei.

Adresa: **Inginer I. Scila, str. Mircea Vodă 42 bis. București.**

Tusea măgărească

se vindecă repede prin întrebuintarea Emulsiunii SCOTT. Medicii, moașele și părinții o adevărată aceasta cu mii și mii de scrisori.

Emulsiunea lui Scott

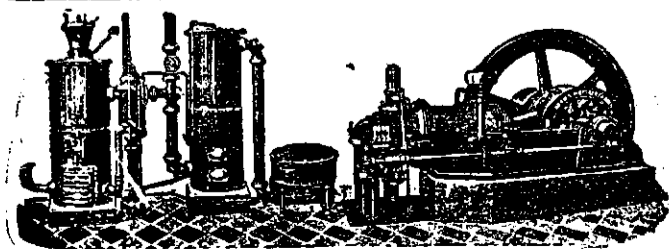

folosește, fiindcă substanțele din care e compusă sunt de prima calitate și procedura originală a lui SCOTT o face să fie celebră, fiind și ca putere nutritivă de prima clasă. Deja după prima doză se observă ameliorarea în starea generală.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

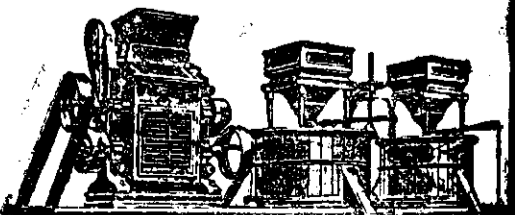
La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, cocs și cărbuni buni, cel mai puțin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0.8—2 fileri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare. **Construire de moară** după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
Inginer mehanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged) **S e g h e d i n.**

CONCURS.

La nouînfi nșatul „Institut de Credit de Economii ca societate de acții Mehadia“ e de ocupat din 1 Martie postul de contabil pe lângă un salariu lunar de 100 cor. După 3 ani de muncă contabilul are drept și la tantiema stutată.

Reflectanții au a dovedi prin atestate legale, că sunt absolvenți de școale comerciale și că au oareșicare praxă în ramura contabilității de bancă.

Preferiți vor fi cei cu o praxă mai înlungată, cărora direcțiunea institutului e încătă a le statorî eventul și salar mai mare.

Mehadia, în 22 Febr. 1909.

Direcțiunea

„Institutului de Credit și Economii ca societate pe acții în Mehadia“.

Schmidutz József

Fabricant de instrumente muzicale și magazin de tot soiul de instr. muzicale.

KULA (comit. Baci).

Se capătă: **Violine, goarne, harmonice, tambure și cele mai bune gramofoaane precum și orice instrumente muzicale.**

Primește repararea a orice soiul de instrumente muzicale cu prețuri ieftine și pe lângă garanție. Țin în depozit violine și cimbele fabricate în țară și străinătate precum și coarde de oțel englez pentru tambure.

A apărut

Prelegeri metodice din Istorie biblică

Op auxiliar pentru catihetii, de **Nicolae Crișmariu**, paroh-catihet.

În literatura noastră ramul catihetic a rămas cel mai neglijat. Biserica și-a luat o nouă înfrumărare: mântuirea sufletelor prin catehizare. Cateheteii preoți simt lipsa de opuri catihetice, pentru a se ajuta în misiunea lor.

În fața acestor constatări, opul P. N. Crișmariu a binevenit cu atât mai ales, că cuprinde lângă partea teoretică a metodelui, toate prelegerile din materia biblică prescrisă pentru clasele elementare, lucrute după treptele formale și însoțite de harta istorică a Palestinei.

În preț sunt marcate toate momentele principale ale materiei din fiecare piesă, precum marcant e întreg procesul, pentru a înlesni prețarea catiheteilor.

Întreagă cartea tradează mult studiu și bună-voință. De aceea cu tot dreptul constată cu plăcere dl profesor Dr. P. Pipoș, că: „aceste prelegeri sunt un povățuitor potrivit pentru catihetei“.

Opul constă din 20 coale și costă 4 cor. plus 20 mil. porto. Se capătă la autor în **Baraczháza** (Temesm.), la **librăria „Tribuna“**, la **libr. diecezană din Arad**, precum și la librăriile mai însemnate din țară.

Aviz teologilor ort. rom.

Un preot foarte bătrân din Bănat, cu stare materială foarte bună, cu parohie clasa I, are de unica eredă o nepoată, la care vooește a-și aduce un capelan. Adresele a se trimite acestei redacțiuni.

„MOLLY“

— În trei zile face mânilor — catifelate și albe ca spuma.

Marca înregistrată.

Acest conservativ al mânilor, este compus din substanțe recunoscute de știința cosmetică modernă, ca cele mai bune și inofensive pentru catifelarea și îngrijirea mânilor și întrece în efect, orice alt preparat de acest fel. Se întrebuintează cu mult succes contra roșetei

mânilor și contra tuturor altor efecțiuni a pielii mânilor.

„Molly“ este un remediu excelent pentru mânilor cari se ocupă regulat cu lucrul de casă; moaie pielea în scurt timp și dă mânilor o albeață foarte plăcută.

Prețul unui flacon 1 cor.

Se prepară și se vinde la:

Drogueria și parfumeria

NESTOR HANZU

Arad, Weitzer János utca 2.

„Ce?... „Tata a permis, sunt doară tuburi de cigarete JACOBI ANTINICOTIN“

Atențiune! Veritabil numai în cutii de țigări cu numele „Jacobi“.

Fiecare cutie de lemn conține o carte magică interesantă.

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

Falk & Comp

(secția românească.)

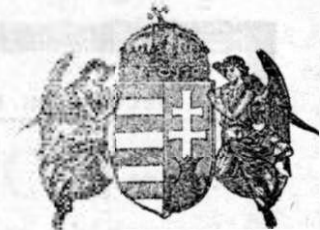
Hamburg,

Strada Raiboisen. 30.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întreg cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F. A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradec, Viena.—

„Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykiewicz, Viena.

A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

Furek Márton

aurar

Győr, Erzsébet tér 3.

Isi recomandă

crucile de lemn

bine aurite, dupăcum se văd în desen, industria proprie, cari sunt de o înălțime de — 55 cm. provăzute cu lampă eternă.

Le trimit ori-unde porto-franco cu ramburs — de 6 cor., cu mătâni 8 cor.

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9

— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Adăo la cunoștința on. public, că am deschis o

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, eșuri și tot felul de obiecte de lux, fascinant cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Bernsdorf și Szandrick, tot asemenea obiecte optice. Solicit părți on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman

în Cluj (Kolozsvár)
Mátyás-Király-tér urul 9.

— Prețuri solide. —
— Preț-curent gratis și frec. —
Comandele în provincie se săvârșesc prompt și solid.

Fabrica de uleiuri sudungară în Timișoara.

Birou: Timișoara-cetate, piața St.-George.

Recomandă uleiurile sale veritabile de prima calitate pentru trierure, mașini, dinamo și motoare. Uleiul brut pentru producerea căldurii. Unsoare „tovotte“ excelentă. Uleiul de pește veritabil de Norvegia. Parafin. Primul furnisor al societății cooperative ung. econ. și a fabricii de mașini din Budapesta. Garnituri pentru mașini cu aburi de trierat, pentru pluguri cu aburi, pentru mașini de tăiat nutrețul și unelte agronomice. Instalează și reconstruește mori. Motoare mănate cu ulei brut, cu benzin și motoare absorbitoare. Mașini legătoare de snopi și de cusut sistem Johnstonsche. Art clui tehnici. Carbuni de Bosnia și Prusia. — — — Condițiuni favorabile de plată. — — — Agenții primesc onorar. — — —

KATZKY ANTAL

atelier mehanic de mașini de cusut și biciclete
Temesvár, Belváros
Lonovics-u. 6 sz. (Intra-
rea prin partea str. Jenő főherczeg).

Se angajază să repare și să procure *mașini de cusut, mașini de împletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gramofone și mașini de scris*, precum *sonerii electrice și repararea telegrafelor de casă* și introducerea lor.

Ține în deposit *mașini de cusut vechi și biciclete*, tot așa *gramofone* și părți separate de mașini de cusut și biciclete.

Mare asortiment în plăci românești pentru gramofone cudiometru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

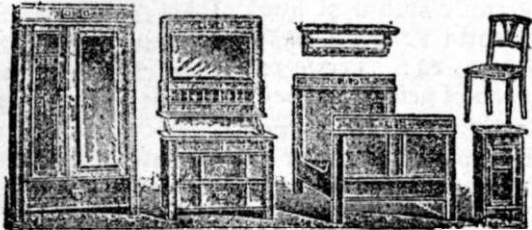
Preț-curent gratuit și porto franco.

Decorat cu medalle la expoziția din 1907 in Pécs.

GEORGE STAHL

lemnar de mobile și edificii — LUGOȘ.

Isi recomandă on. pu-
bile din Lugoj și jur
marele maga-
zin de mobile
fabricația proprie din
Str. Templom 15.

unde ține în depozit
mobile de lăcățarie,
odăi și salon, precum și
mobile tapeslate până
la cele mai luxose.

Face tot felul de lucruri pentru edificii, așa d. e. tapete, mai de-
parte mobilier de locuințe, prăvălii, farmaci, biurouri și școli, după de-
semnul propriu sau dat, în cel mai scurt timp.